Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta, 13.5.2025 klo 10.00

LAUSUNTO: JTS 2026-2029,
Momentti 30.64.50 (MMM)

Luontopalvelujohtaja Henrik Jansson, Metsähallitus

Metsähallitus kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunnon koskien JTS 2026-2029 esitystä.

Johdanto

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien (Luontopalvelut tai Eräpalvelut, jäljempänä JHT) hoitoa ohjaavat ja valvovat maa- ja metsätalousministeriö sekä ympäristöministeriö kumpikin omalla toimialallaan. Maa- ja metsätalousministeriön toimialan tehtäviin kuuluu Metsähallituksen hallinnassa olevien virkistyskäyttökohteiden ja valtion retkeilyalueiden hoito ja palveluiden tuottaminen, metsästys, kalastus, riista- ja kalataloudellisten hankkeiden toteuttaminen, erävalvonta sekä Pohjois-Suomen siemenhuollosta vastaaminen. Edellä mainittujen tehtävien hoito katetaan osin valtion budjettirahoituksella, metsästyksen ja kalastuksen lupatuloilla sekä hankerahoituksella. Lupatulot ovat riippuvaisia riista- ja kalakantojen tilasta ja niihin sisältyy riskiä.

VM:n kehyspäätöksen mukaan JHT:n rahoitus (mom. 30.64.50) laskee 600 000 € (6 %), mutta tiedossa on jo nyt, että tämä luku tulee kasvamaan. Leikkauksilla on suorat vaikutukset JHT:n tulostavoitteisiin mm. virkistyskäyttöstrategian sekä erävalvonnan toteutuksessa. Vaikutukset tulevan näkymään myös ihmisten arjessa ja retkeilijöiden palveluissa. JHT:ssä panostetaan kuitenkin vahvasti toiminnan uudistamiseen, digitaalisiin palveluihin sekä tuottavuuden parantamiseen ja sitä kautta tulevaisuuden toimintaedellytysten varmistamiseen.

Metsähallituksen ehdotus kehyksen pysyväksi sekä kertaluonteiseksi tasokorotukseksi JTS kaudelle 2026–2029 maa- ja metsätalousministeriön momentille 30.64.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät

	MMM momentti 30.64.50	€/2026	€/2027	€/2028	€/2029	Yhteensä
1. Pysyvä kehyksen nosto (tasokorotus)	1.1 Kalatalouden lakisääteisten tehtävien hoito	400 000	400 000	400 000	400 000	1 600 000
	1.2 Erävalvonnan vaikuttavuuden lisääminen	450 000	450 000	450 000	450 000	1 800 000
	Pysyvä tasokorotuksen nosto yhteensä	**850 000**	**850 000**	**850 000**	**850 000**	**3 400 000**
2. Kertaluonteinen kehyksen nosto (kehittäminen)	2.1 JHT:n digikokonaisuuden kehittäminen	600 000	450 000	350 000	250 000	1 650 000
	2.2 Helmi-elinympäristöohjelman tukeminen; kala- ja riistaelinympäristöjen kunnostus ja lajien hoito	1 630 000	2 030 000	2 030 000	2 030 000	7 720 000
	Kertaluonteinen kehyksen nosto yhteensä	**2 230 000**	**2 480 000**	**2 380 000**	**2 280 000**	**9 370 000**
	Kehyksen nostoehdotukset yhteensä	**3 080 000**	**3 330 000**	**3 230 000**	**3 130 000**	**12 770 000**

Metsähallitus
PL 80 (Opastinsilta 12 C)
FI-00521 Helsinki, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

Kalatalouden lakisääteisten tehtävien hoito

Metsähallituksen vastuulla oleviin lakisääteisiin kalatalouden tehtäviin osoitettu rahoitus on osoittautunut jo pitkään riittämättömäksi erityisesti kestävän kalastuksen turvaamisen osalta. Vaikka tulokertymää on kasvatettu viime vuosina, se ei ole kompensoinut kasvaneita menoja. Haetulla lisärahoituksella turvattaisiin Metsähallitukselle osoitettujen lakisääteisten kalastusasioiden hoito huomioiden kalavarojen kestävä käyttö ja hoito. Rahoituksella varmistettaisiin valtion vesialueiden kalastusjärjestelyiden kehittämiseksi ja viranomaistehtävien hoitamiseksi laaditussa kalastuksen kehittämisohjelmassa määriteltyjen tehtävien toimeenpano. Toimenpiteillä olisi merkittävät vaikutukset erityisesti kotimaisen kalan kehittämisohjelman mukaiseen kotimaisen luonnonkalan käytön lisäämiseen sekä valtioneuvoston yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta tekemän periaatepäätöksen mukaisiin yhteiskunnan huoltovarmuutta koskeviin vaatimuksiin.

Erävalvonnan vaikuttavuuden lisääminen

Erävalvonnan vastuulla ovat kaikki valtion suojeluun ja muihin tarkoituksiin osoitetut maa- ja vesialueet (12,6 milj. ha). Projektirahoituksen päättymisen takia erätarkastajien henkilöstökuluista on jouduttu säästämään, ja määräaikaisten kausivalvojien määrää on viime vuosina vähennetty. Merkittävä erävalvonnan tarvetta lisäävä tekijä on suurpetokantojen kasvu, sekä saman aikainen suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen päättyminen poronhoitoalueen eteläpuolisessa Suomessa. Toinen merkittävä erävalvonnan tarvetta lisäävä tekijä on kansallispuistojen ja retkeilyalueiden lisääntynyt käyttö. Haettavalla lisärahoituksella pystytään ylläpitämään nykyinen erävalvonnan palvelutaso ja kyky liikkua maastossa kaikkina vuodenaikoina, sekä paremmin ennaltaehkäisemään ja estämään luonto- ja erärikollisuutta.

JHT:n digikokonaisuuden kehittäminen

JHT digikokonaisuuden kehittäminen on käynnistynyt eri osa-alueilla ja se tähtää digitalisaatiovelan umpeen kuromisen lisäksi teknologia- ja digitalisaatiokyvykkyyden kasvuun. Digitalisaatiokyvykkyys ja tiedon laaja hyödyntäminen edistävät päätöksentekoa, tiedolla johtamista sekä lisäävät toiminnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta yli hallinto- ja toimialarajojen. Toimintaympäristön muutosnopeuden lisääntyessä JHT:n digikokonaisuuden ketterä ja kokeileva kehitys tukee rakenteiden ja toimintatapojen uudistumista tarjoten joustavia, asiakaslähtöisiä ja yhteentoimivia ratkaisuja palvelujen tuottamiseen. Tarkoituksena on edistää digitalisaatiota luonto-, historia-, metsästys- ja kalastuskohteiden kävijöiden ja muiden ulkoisten sidosryhmien (mm. ympäristöhallinto, MMM, LUKE, Riistakeskus) näkökulmasta. Pääosa digikokonaisuuden kehittämisen toimenpiteistä toteutuu ARVO-hankeen rahoituksella. JHT:n digikehittämiseen haetaan lisärahoitusta myös ympäristöministeriön momentilta 35.10.52.

Helmi-elinympäristöohjelman tukeminen; kala- ja riistaelinympäristöjen kunnostus ja lajien hoito

Haettavalla lisärahoituksella Metsähallitus tukee Helmi -elinympäristöohjelman sekä vaelluskalakantojen elvytysohjelma NOUSU:n toimia luonnon monimuotoisuuden hyväksi. Samalla tuetaan ennallistamisasetuksen ja EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteita saattaa heikentyneitä elinympäristöjä parempaan tilaan. Rahoituksella toteutetaan erityisesti suojelualueiden ulkopuolella tehtäviä, monivaikutteisia riistaelinympäristöjen ja virtavesiluonnon ennallistamis- ja kunnostustoimenpiteitä sekä valtakunnallisia haitallisten pienpetojen pyyntihankkeita. Toiminta voi kattaa sekä valtion omistamia että yksityisomistuksessa olevia alueita. Hankkeiden toteutus tapahtuu Metsähallituksen vastuualueiden sekä sidosryhmien välisenä yhteistyönä.

Metsähallitus
PL 80 (Opastinsilta 12 C)
FI-00521 Helsinki, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7